СМЕТНА ПАЛАТА

ОДИТЕН ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА
№ 0100315024

за извършен финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на Община Монтана за 2024 г.

София, 2025 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Списък на съкращенията 3
Част I. Докладване относно одита на на консолидирания финансов отчет 4
Мнение 4
База за изразяване на мнение 4
Обръщане на внимание – Временен безлихвен заем от чуждите средства 4
Правно основание за извършване на одита 5
Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет 5
Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет 5
Част II. Докладване във връзка с други законови и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет 7
Некоригирани неправилни отчитания 7
Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби 7
Коригирани неправилни отчитания 8
Съществени недостатъци на вътрешния контрол 9
Приложение № 1 Опис на одитните доказателства 11

Списък на съкращенията

ГФО	Годишен финансов отчет
ЕБК	Единна бюджетна класификация
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
СБО	Сметкоплан на бюджетните организации
СЕС	Сметки за средства от Европейския съюз
ОП	Общинско предприятие
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДДС	Данък добавена стойност
НСС	Национален счетоводен стандарт
ДСД	Други сметки и дейности
ЗСч	Закон за счетоводството
СМР	Строително монтажни работи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество

ДО
ДОЦ. НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н ЗЛАТКО ЖИВКОВ
КМЕТ
НА ОБЩИНА МОНТАНА

Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Сметната палата извърши финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на Община Монтана, състоящ се от консолидиран баланс към 31 декември 2024 г., консолидиран отчет за приходите и разходите, консолидиран отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства за годината, завършваща на тази дата, както и приложение към консолидирания финансов отчет, включително пояснения за прилаганата счетоводна политика.

Сметната палата изразява мнение, че приложеният консолидиран годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Община Монтана към 31 декември 2024 г. и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните ѝ парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси.

База за изразяване на мнение

Сметната палата извърши одита в съответствие със Закона за Сметната палата и МСВОИ (1003-1810). Отговорностите на Сметната палата съгласно МСВОИ (1003-1810) са описани допълнително в раздела *Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет* от настоящия доклад. Сметната палата е независима от Община Монтана в съответствие с *Етичния кодекс на Сметната палата*, като тя изпълни и своите други етични отговорности в съответствие с този кодекс. Сметната палата счита, че получените одитни доказателства са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на мнение.

Обръщане на внимание – Временен безлихвен заем от чуждите средства

Сметната палата обръща внимание на Приложението (обяснителна записка) към консолидирания годишен финансов отчет, в която по подходящ начин е оповестено, че през предходен отчетен период Община Монтана е ползвала временен безлихвен заем

от сметката за чужди средства за извършване на плащания по бюджета. Към 31.12.2024 г. невъзстановените средства са в размер на 2 372 763 лв. Съгласно чл. 147 от Закона за публичните финанси чрез сметките за чужди средства не може да се извършват и отчитат други дейности освен администрирането на чужди средства и дейността на съответните държавни органи по принудително изпълнение и конфискуване на активи и последващото управление и разпределение на събраните средства съгласно изискванията на приложимото законодателство.[1]

Сметната палата не модифицира одитното мнение по отношение на този въпрос.

Правно основание за извършване на одита

Сметната палата извърши одита на основание чл. 54 от Закона за Сметната палата, Програмата за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2025 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-01-03-150 от 04.11.2024 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи, че е необходима, за да даде възможност за изготвянето на консолидирани финансови отчети, които да не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен когато бюджетната организация ще бъде закрита или нейната дейност ще бъде преустановена.

Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет

Целите на Сметната палата са да получи разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издаде одитен доклад, който да включва одитно мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че финансов одит, извършен в съответствие с МСВОИ (1003-1810), винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилните отчитания могат да възникнат в

[1] Одитно доказателство № 20

резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, ще окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от финансовия одит в съответствие с МСВОИ (1003-1810), Сметната палата използва професионална преценка и запазва професионален скептицизъм по време на целия одит. Сметната палата също така:

- идентифицира и оценява рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработва и изпълнява одитни процедури в отговор на тези рискове и получава одитни доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на одитно мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получава разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработи одитни процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на бюджетната организация.
- оценява уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достига до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одитни доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако Сметната палата достигне до заключение, че е налице съществена несигурност, от нея се изисква да привлече внимание в одитния си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да изрази модифицирано мнение. Заключенията на Сметната палата се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одитния доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина бюджетната организация да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценява цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя стоящите в основата операции и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Сметната палата комуникира с ръководството наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на финансовия одит и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които са идентифицирани по време на извършвания финансов одит.

Част II. Докладване във връзка с други законови и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет

В съответствие с чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата и МСВОИ 12 *Ползи от работата на върховните одитни институции – насочена към подобряване на живота на гражданите,* Сметната палата, за да отговори на очакванията на обществото и за да засили отчетността, прозрачността и интегритета на бюджетните организации, комуникира в одитния доклад констатираните неправилни отчитания, съществени недостатъци на вътрешния контрол и случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби, освен когато:

- дадена констатация се отнася за въпрос, който очевидно е без никакви последици за консолидирания финансов отчет;
- закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на дадена констатация; или
- в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че дадена констатация не следва да бъде комуникирана в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Включените в Част II на настоящия одитен доклад констатации не се отнасят за съществени неправилни отчитания и не описват случаи, в които Сметната палата не е в състояние да получи достатъчни и уместни доказателства, за да достигне до заключение, че консолидирания финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания. Поради това не се изисква модификация на одитното мнение.

Некоригирани неправилни отчитания

1. В резултат на неправилно определен стойностен праг на същественост за признаване на ДМА, разходи за придобити през текущата година дълготрайни активи в общинска администрация (бюджет и проект "Изграждане на младежки център" в СЕС) и три ВРБ (ОП "Чистота", ЦНСТ за деца и младежи с увреждания и Защитено жилище за лица с психически разстройства) са осчетоводени неправилно по параграф 10-00 „Издръжка“ (за 103 852 лв.), вместо по параграф 52-00 „Придобиване на дълготрайни материални активи“.[2]

Не е спазено изискването за отчитане на разходите по параграфи, в съответствие с техния характер, съгласно ЕБК за 2024 г., утвърдена от министъра на финансите с ДДС № 9 от 2023 г.

С размера на неправилното отчитане е завишен показателя „Разходи за издръжка – нефинансови позиции“ и занижен показателя „Придобиване на други дълготрайни материални активи“ от Отчета за касово изпълнение на бюджета.

Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби

Не са констатирани случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби.

---

[2] Одитни доказателства №№ 2, 3, 5, 18 и 19

Коригирани неправилни отчитания

1. Със Счетоводната политика на Община Монтана в сила от 01.01.2023 г.[3] неправилно е възприет стойностен праг на същественост за признаване на ДМА в размер на 2 000 лв. (без ДДС), което е в противоречие с указанията на министъра на финансите дадени в т. 16.16.4 от ДДС № 20 от 2004 г. за признаването като ДМА на активи, които попадат в обхвата на дефиницията по т. 2 от НСС 16 и са със стойност по-голяма от 1 000 лв. (без ДДС).

В резултат на неправилно определения стойностен праг на същественост за признаване на ДМА, към 30.09.2024 г. разходи за придобити през текущата година дълготрайни активи са осчетоводени неправилно по сметки 6019 „Разходи за други материали“ (за 196 686 лв.) и 6029 „Други разходи за външни услуги“ (за 12 831 лв.) и съответно по подпараграфи 10-15 „Материали“ (за 96 655 лв.) и 10-20 „Разходи за външни услуги“ (за 9 010 лв.) .

В общинска администрация Монтана и деветнадесет второстепенни разпоредители с бюджет (ВРБ) по сметка 9909 „Активи в употреба, изписани като разход“ неправилно са осчетоводени 3 784 бр. активи на обща стойност 5 681 302 лв. (в т.ч. 5 482 356 лв. от предходен период), които са с единична стойност по-висока от определения максимален стойностен праг на същественост от 1 000 лв. (без ДДС), вместо да бъдат класифицирани като ДМА и осчетоводени по съответните сметки от група 20 „Дълготрайни материални активи“. В стойността на придобитите съоръжения и оборудване не са включени разходи за доставка и монтаж в размер на 14 378 лв. (в т. ч. 3 807 лв. от предходен период).

На активите е начислена амортизация съобразно периода им на придобиване.[4]

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 от Закона за счетоводството и на т. 4 от НСС 16, както и указанията на министъра на финансите дадени в т. 16.16.4 от ДДС № 20 и в ДДС № 5 от 2016 г. относно начисляване на амортизациите на нефинансовите дълготрайни активи.

Не са спазени и изискванията за отчитането на разходите по сметки и параграфи в съответствие с техния характер съгласно СБО и ЕБК утвърдени от министъра на финансите с писма ДДС №№ 14 от 2013 и 9 от 2023 г.

2. Салдото по сметка 9214 „Получени гаранции и поръчителства“ в отчетна група „Бюджет“ е занижено резултативно с 3 317 038 лв. в резултат на:[5]

2.1. застрахователни полици (4 бр.) на обща стойност 1 714 952 лв., са осчетоводени по дебита на сметка 9214 „Получени гаранции и поръчителства“ неправилно със стойността на застрахователната премия от 33 237 лв., или с 1 681 715 лв. по-малко;

2.2. действащи банкови гаранции и застрахователни полици (5 бр.) общо в размер на 1 638 623 лв. не са осчетоводени по дебита на сметка 9214 „Получени гаранции и поръчителства“;

2.3. парична гаранция в размер на 3 300 лв. е осчетоводена два пъти. Веднъж правилно по сметка 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ в отчетна група ДСД и втори път неправилно по сметка 9214 „Получени гаранции и поръчителства“ в отчетна група „Бюджет“. Допуснато е неправилно осчетоводяване на една и съща парична сума едновременно по балансови и

[3] Одитно доказателство № 1
[4] Одитни доказателства №№ 2, 3, 4 и 5
[5] Одитни доказателства №№ 6, 7 и 8

задбалансови сметки.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени в т. 38 от ДДС № 10 от 2013 г .и разпоредбите на чл. 24, ал. 1 и 2 от ЗСч.

3. Неусвоената част от главницата по три договора за краткосрочен заем (за 1 676 073 лв.) и един дългосрочен (за 383 454 лв.), сключени през 2024 г. със срок на усвояване през 2025 г. не е осчетоводена като условно задължение по сметка 9299 „Други кредитори по условни задължения“ в отчетна група „Бюджет“.[6]

Не са спазени разпоредбите на чл. чл. 24 и 26, ал. 1, т. 4 от Закона за счетоводството(ЗСч.), във връзка с определението за условно задължение в т. 2 от СС № 37 „Провизии, условни задължения и условни активи“ - възможно задължение, което произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от предприятието.

4. В общинска администрация Монтана, нереализиран ангажимент за разход по приключили договор от 2021 г. и Анекс № 1 от 10.05.2023 г. към него за СМР на площад „Жеравица“, гр. Монтана в размер на 1 527 232 лв., не е осчетоводен по дебита на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“ в кореспонденция със сметка 9808 „Корекции в обема/стойността на поетите ангажименти за разходи“ в отчетна група „Бюджет“. [7]

Не са спазени указанията, на министъра на финансите, дадени в т. 76 „г“ от ДДС № 14 от 2013 г.

5. Към 31.12.2024 г. неусвоен дългосрочен банков кредит от Община Монтана по договор № П2035FLAG-FICET/27.11.2024 г. с Фонд „ФЛАГ“ ЕАД, който не е осчетоводен по кредита на сметка 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“, без основание е прехвърлен текущия дял на погашенията по заема в размер на 72 000 лв., които по график трябва да се направят в следващата отчетна година, по дебита на сметка 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“ и кредита на сметка 1993 „Текущ дял по дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“. Със същата стойност неправилно е намалено крайното кредитно салдо на сметка 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“.[8]

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 от Закона за счетоводството и указанията дадени с Тема 5 от Коментари по методологически въпроси на министерството на финансите.

Съществени недостатъци на вътрешния контрол

Не са констатирани съществени недостатъци във вътрешния контрол.

---

[6] Одитни доказателства №№ 9, 10, 11 и 12
[7] Одитни доказателства №№ 13, 14 и 15
[8] Одитни доказателства №№ 9, 16 и 17

В изпълнение на указанията на т. 67 от писмо ДДС № 7 от 16.12.2024 г. на министъра на финансите, коригираният ГФО на Община Монтана за 2024 г. е представен в Министерство на финансите и Сметна палата.

В подкрепа на констатациите са събрани 20 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата. При необходимост можете да се запознаете с тяхното съдържание на адрес: гр. Монтана, ул. „Александър Стамболийски“ № 12, ет. 5, ст. 1

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата, с Решение № 172 от 11.06.2025 г. на Сметната палата и е изготвен в два еднообразни екземпляра, един за Община Монтана и един за Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
(Димитър Главчев)

Приложение № 1 Опис на одитните доказателства

В таблицата е представен списък на одитните доказателства, подкрепящи констатациите, комуникирани в одитния доклад.

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Копие на Счетоводна политика на Община Монтана в сила от 01.01.2023 г.	35
2	Справка за неправилно осчетоводени ДМА в баланса на Община Монтана към 30.09.2024 г.	4
3	Копия на фактури, договори, приемо-предавателни протоколи, журнали на счетоводните записвания и инвентарни описи на сметка 9909 "Активи в употреба, изписани като разход"	311
4	Копие на коригирана счетоводна политика в сила от 01.01.2024 г.;	35
5	Копия на журнали за счетоводни записвания за корекции на сметка 9909 9909 "Активи в употреба, изписани като разход";	67
6	Копие на РД № 2.17-7 от 11.04.2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) на осчетоводените стопански операции по сметка 9214 „Получени гаранции и поръчителства“ в Община Монтана	6
7	Копия на 10 бр. гаранции и ведомост по аналитични партиди на сметка 9214 "Получени гаранции и поръчителства";	27
8	Копия на журнал на счетоводните записвания и ведомост по аналитични партиди за корекции на сметка 9214 "Получени гаранции и поръчителства";	2
9	Копие на РД № 2.16-7 от 10.04.2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) за отчетени от Община Монтана получени дългосрочни заеми и задължения в отчетна група „Бюджет“	6
10	Копие на РД № 2.16-8 от 10.04.2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) за отчетени от Община Монтана получени краткосрочни заеми и задължения в отчетна група „Бюджет“	3
11	Копия на 4 броя договори за банкови заеми, журнал на счетоводните записвания на сметка 9299 и ведомости по аналитични партиди на сметки 1991 “Краткосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор „Държавно управление“ , 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор „Държавно управление“ и 9299 „Други кредитори по условни задължения“;	73
12	Копия на журнал на счетоводните записвания и Ведомост по аналитични партиди за корекции на сметка 9299 „Други кредитори по условни задължения“ в отчетна група "Бюджет";	2
13	Копие на РД № 2.16-16 от 16.04.2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) за осчетоводените стопански операции свързани с поемане на ангажименти за разходи	40
14	Копия на договор за СМР от 22.12.2021 г., Анекс № 1 от 10.05.2023 г. към него, фактури, б.б., Акт № 19, Удостоверение за ползване № ДК-07-М-68/17.12.2024 г. и ведомост по аналитични партиди на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи- наличности“ в отчетна група "Бюджет";	242
15	Копия на журнал и ведомост по аналитични партида за корекции на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи- наличности“ в отчетна група "Бюджет";	2
16	Копия на договор за банков заем и ведомости по аналитични	22

	партиди на сметки 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор „Държавно управление“ и 1993 „Текущ дял по дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“ в отчетна група "Бюджет";	
17	Копия на журнал на счетоводните записвания и ведомост по аналитични партиди за корекции по сметки 1992 „Дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор „Държавно управление“ и 1993 „Текущ дял по дългосрочни заеми от небюджетни предприятия от сектор Държавно управление“ в отчетна група "Бюджет";	3
18	Копие на РД № 2.16-5 от 07.04.2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) за отчетените стопански операции по сметка 2049 „Други машини, съоръжения, оборудване“;	7
19	Копие на РД № 2.16-24 от 23.04 2025 г. за процедури по същество (тестове на детайлите) за отчетените стопански операции по сметка 2060 „Стопански инвентар“;	7
20	Копия на обяснителна записка към ГФО за 2024 г. на Община Монтана и Ведомост по аналитични партиди на сметка 4614 „Временни безлихвени заеми от/ за общински бюджети“ в отчетна група ДСД;	27